

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

No. 4.

A' Magyar Kurir 5-dik darabjához.

H i r a d á s.

Egy Időszaki folyó-Írás felől, mely Erdélyi Muzéum név alatt, Kolozsvárott indulóban vagon.

Tudtára kívánjuk adni a' két Nemes Hazának, hogy Időszaki folyó-Írásunknak, mellyet Erdélyi Muzéum név alatt adunk ki, ötödik árkusa sajtó alatt van, 's az első füzet nem sokára készen lesz.

A' Kiadónak az a' kívánsága, hogy minden fertály esztendőben, ha mind jó Munkák vétele, mind elegendő Olvasók által az intézet folyamathajóhet, egy 12 árkusból álló füzet megjelenjék. 's így esztendő alatt négy. — Tárgyaink ezek lesznek:

1. Hazai 's külföldi híres és érdemes Személyek életirása.
2. Nemzetek' karakterét 's azoknak földjeiket ismertető utazásoknak rövid kihúzásai.
3. Hazánk történeteit; vagy nyelvünk régibb állapotját világosítható megjegyzések.
4. A' Poézis némelly nemeinek theoriája, 's versek.
5. Az Olaszok, Frantziák, Anglusok, Németek Literaturájának bővebb ismertetése.
6. Erköltsi elbeszélések.
7. Magyar és olyan nem magyar írásoknak, mellyek Hazánkat illetik, kritikai megítéltetése.
8. Nevelést tárgyazó gondolatok.
9. Minden füzetnek végén tudósító levelek, mellyekben Hazánkfiainak li-

teraturái 's egyéb hasznos igyekezeteik felől híreket tesznek, vagy hasznos felfedezéseket megismértetnek.

Mostanig ezen darabok vagnak ki nyomtatva:

Előheszéd. — A' Magyar Literatura történetei. *Kazinczy Ferentz.* A' dicsőség. A' Magyar Nemességhez. *Kis János.* — Oberster *Bartsay Abraham* élete hátra maradt verseivel együtt. — Oberster Émlékezete, a' Frantzia Eloge módjára. Gróf *Haller Gábor* ó Exc. — Poétai levél, *Horváth Istvánhoz, Vilkovicz Mihály,* — Az eltűnt Ideál, *M.* — Bajvívás *Erösszal.* — A' gondatlan ivó, *Gzof Desseöfy József.* — Emlékezet. Szonetto. A' titkos vidék. *Szemere Pál.* — Az Igazsághoz. Oda. Prof. *Buczy Emil.* — Szívemben, *Horváth István.* — Fő Hadi Vezér *Báró Alvtnczy József* élete. — Raduly *Vajdának Hunyadi Jánoshoz* írt levele. — *Hunyadi János* válasza. — *Bethlen Gábor* és *Rákóczy György* Fejedelmek tábori parancsolataik.

Nyomatatást várnak: *Elémenetele* az emberi elmének a' Frantziák között *XIV-dik Lajos* alatt, *Voltaire* szerint Prof. *Szabó Sámuel.* A' *Pelew* szigetek' Király' fiának *Libunak* történetei. Prof. *Molnos Dávid.* *Kupeczky Jánosnak,* Magyar Ország' születésű jeles *Képirónak* élete. — *Epigrammák.* *Himfy Szerelmei* recens. *Kazinczy Ferentz.* Tudósító Levelek.

A' múlt nyáron tett híradásunkra mostanig 370, réz szerint előfizető, rész szerint Aláíró találkozott, 's minthogy 550 nyomtatványnál többet nem nyomtattatunk,

újolag jelentjük, hogy a' kiknek kedvek vagyon az első füzetet megszerezni, 180-nig még kapnak nyomtatványokat, mellyekre a' megnevezendő Titt. Uraknál tehetik le a' pénzt, úgymint 1 Rf. 45. kr. Annak elveszésétől nem kell tartaniok, vagy attól, hogy nyomtatványt nem kapnának, mert, a' mint olvassák, a' nyomtatás már foly. Itten most azon helyeket tesszük fel, a' honnét még első híradásunkra Előfizetők nem érkeztek, 's talán még találkoznak. Hazafiúi tisztelettel és indúlattal kérjük ezen Titt. Urakat, kiket egész bizodalommal megnevezünk az Előrefizetés' bészédésének magokra való vállalására.

Bécsben: T. T. Márton József Úr, a' Magyar Nyelv és Litterat. Prof. a' Cs. Uni. vesítésben.

Debretzenben, T. T. Sárvári Pál Prof. és Tek. Szentgyörgyi József Orv. Doktor.

Egerben, Mélt. Báró Barkóczy László Úr.

Esztergomban, N. Tiszt. Hlavnyai János Sz. Sz. K. Esztergom városa Pjebánusa.

Sz. Fejér Vármegyében, N. T. Mayer Ferentz Theol. Prof.

Halason, Tek. Peterka József, a' Kis Kun Kerület hités Orvosa.

Högyészben, Vas Várm. Tek. Gömbös János Úr.

Jász Berényben, T. Mihalkovits József a' N. Kun Kerület fő Jegyzője.

N. Károlyban, N. T. T. Endrődy János K. Iskola Rectora.

Kalotásán, Fő Tiszt. Bajzik József Kánonok 's Theol. Prof.

Kassán, N. T. Liptsei György a' Püspökség Jegyzője.

Ketskémén, Ocsai János Könyvkötő.

Keszthelyen, T. T. Prof. Rumi Károly Úr.

Komáromban, T. Szalódy Konrád, az Ékesen Szóllás Tanítója.

Miskoltzon, Miskoltzi Ján. Könyvkötő
S. Patakon, T. T. Vályi Nagy Fer. Pr.

Sopronban, Fő Tiszt. Kis János Úr.
Szombathelyen, T. Róka Imre Theol. Prof.

N. Váradon, Fő Tiszt. Kánonok Lej. csak Ferentz Úr.

A' ki tíz Előfizetőt szerez, egy nyomtatványt ingyen fog kapni. A' pénzt méltóztassanak vagy a' Kiadóhoz, vagy Pestre Nemzetes Trattner Cs. Kir. Könyvnyomtató Úrhoz küldeni az Titt. Előfizetők nevekkal együtt, mellyek a' második füzetben ki lesznek nyomtatva, mivel a' mint hisszük, mikorra azok hozzánk megérkeznek, az első füzet készen lessz. Azoknak a' Titt. Uraknak, a' kik előfizetéseket már küldöttek, mind Erdélyben mind Magyar Országban szíves köszönetünk.

Egyszersmind kérettetnek Hazánknak Tudósai, kik a' nemzeti nyelv körül fáradoznak, segítsék intézetünket a' fent nevezett tárgyakat illető munkákkal. Hajelesen ki dolgozott darabokat nyerni szerentsénk leszén, 's mindenkor 550 Olvasónk találkozik, 's így kívánságunk életre kap, minden füzetnek megjelenése után 200 Rforintokat adunk a' Magyar Literatura elésegítésére. Így akarjuk Nemzeti díszre fordítani azon summa pénznek mintegy interestét, mellyet Erdélyben négy, nemzete elémnetelét óhajtó Dáma, és három Hazafi, a' Kiadónak jelentésére nemes szívűséggel adtanak, hogy új betűket szerezhessen, 's ezen Időszakí irásnak azt fundusává tehesse.

Az első füzet tsinos borítékban, egy érdemcs Hazafinak, ki igyekezetünket is elé segítette 's különben is tiszteletünket érdemli, mejjképével leszén, mellyet Nagy Sámuel Úr jeles Rézremettző készített, a' ki mostan lakását Kolosvárra vette.

Kolosváratt, Dec. 25-dikén 1813.

Döbrentei Gábor,
ifjú Gyulay Lajos nevelője,
's az Érd. Muzeum' Kiadója.

Hünningen (vagy Huninga) Alsatziának a' Rajna bal partján, a' Bázeli Kantouhoz tartozó Kis Huningával által ellenben fekvő város, mellynek erőssége öt szegeletű, melly 1679-ik esztendőben egy faluból várossá tétettetett, megerősített, 's a' mellett 1682-ik esztendőben a' Rajna vizén egy szép híd tsináltatott azon szigedig, a' mellynek háta megett az úgynevezett régi Rajna foly, mellyen hasonlóképen egy híd készítettett és egy sántzal meg is erősítettett. — Ezen a' hídon mentek által a' szövetséges seregek Decemb. 21-ik napján.

A' Bázeli magános tudósítások szerint, Hünninge ugyan keményen ostromoltatik: mindazáltal annak védelmezéséből azt lehetítélni, hogy egynehány hetekig fog még annak ostromoltatása tartani. Az Ecklusei vagy Sluizi erősség a' Walloni, Flandriában, Geneva és Lyon közt meghódolt, és a' F. M. Lajt. Gróf *Babna* corpusának bal szárnya Lyont is elfoglalta. — A' hertzeg *Schwartzenberg* fő hadi szállása már Montpelgardon is túl van, 's híhetőképén egyenesen Paris felé veszi az útját. — Orosz Feldmarsal *Barclay de Tully*, Hünningenen alól, hajóhidakon a' Rajnán által ment. — Ugyan onnan, tudniillik Bázeltől írják, hogy a' Fels. Austriai Császár e' folyó Januárius 9-ik napján. 's néhány napokkal későbbben a' Fels. Orosz Császár, és a' Prussziai Király is Bázeltbe fognak menni. — *Napoleon* Császár egy serkentő hirdetményt küldött a' Frantzia néphez, mellyben arra buzdította őket, hogy az Alsatziai és a' Niederlandi atyokfiainak segítségére mennyenek, a' melly tartományokat többire elfoglalt az ellenség, 's ezt siessenek Fr. Országból kihajtani, hogy a' békessegnél egyebet nem kíván, és hogy azon feltételek mellett is kész elfogadni, a' mellyeket a' szövetséges Fejedelmek eleibe terjesztettek.

2. Hollandiában.

*Arnhem*ből, Geldriának nevezetes városából azt írják, hogy Orosz hertzeg *Nariskin* a' Winzingerode corpusának egy részével azon vidékre ment, és hogy az ő fő hadi szállása *Emmerich*ben a' Clivia hertzegnének szép és erős városában legyen, hogy a' Prusszus hadi seregek *Tiel* mellett a' Waal folyóvizén által mentek, 's azon helységet el is foglalták. A' Frantziáknak minden mozdulásaikból azt lehet kihozni, hogy ők azon környékről eltakarodnak, és hogy a' Svétziai Korona hertzeg 12 — 14 ezer emberrel Hollandiának segítségére megyen.

Rotterdamban igen nagy öröme volt a' népnek azon 100 főből álló Anglus sereg látásán, melly Dec. 28-ik napján hozzájok ment, hasonlóképen a' Prusszusoknak és Oroszoknak közikbe való meneteleken is, ellenben azokat a' Frantziákat, a' kik imitt amott lappanganak, gyomrokából utállják, és a' hol elfoghattyák, mioggyárt a' szövetséges seregekhez küldik. — Ezek a' lappangó Frantziák rejtekhelyeikből ejjelenként kimenvén, a' faluhelységeket mindennütt kipusztítják.

Amsterdaumból azt írják, hogy Dec. 28-ik napját követett éjjel, Brédából az ellenség magát vissza vont, ugyan, de hogy segítő seregeket vévén magok mellé harmadnap múlva ismét vissza metek, 's Bréda városát megtámadták, a' midőn a' Generál Lajtnant *Bülow* vezérlése alatt lévő Orosz és Prusszus hadi seregeknek egy jó része nagy sietséggel oda menvén, ismét elfutott onnan az ellenség, 's futásában mindennütt prédált, sok marhát levagdalt, de mivel a' Kozákok őket nyomba üzték, a' levágott marhákat magokkal el nem vihették, hanem a' vízbe hányták.

Ezekről a' kóborló Frantziákról *Dals-*

seldorfból következő módon írják Dec-
utolsó napján: A' Hollandiai postákon ma
ide érkezett magános tudósítások szerint
az a' 4 vagy 5 ezer főből álló corpus, mely
Bréda városát megtámadta, egészen eltö-
röltetett, a' lesben állott Orosz és Prusszus
seregek elől, hátul, és oldalra megtámad-
ván őket, keveset hagytak éleiben közzü-
lők, ezeket is pedig mind elfogták. —
Kétség-kérdés nehezen szívelik ezt a' veszte-
séget a' Frantziák, olly erőtlének lévén
Hollandiában, hogy nem is hátkodnak
a' szabad mezőn magokat mutatni, hanem
csak erősségeiknek védelmezésekre szorit-
tyák magokat.

Frantzia Birodalom.

A' jelenvaló szoros környüállások
közt hasonló a' Frantzia uralkodó és Ta-
náts a' vízbe esett emberhez, a' ki min-
den felé kap, hogy életét a' veszedelem-
től megmenthesse. Eddig a' Conscriptu-
sok számába bizakodtak, de most ezeknek
kezeikről és lábaikról a' vas lántz leveret-
tetvén, hazájoknak védelmezésekre kevés
kedvet mutatnak, és ha erőszakosan kén-
szerítettnek a' fegyverfogásra, a' kezekbe
adatott fegyverrel az őket kényszerítők el-
len támadnak fel.

Erre nézve következő tizkelyek-
ből álló végzést adott ki Napoleon Császár a'
múlt December 26-ik napján tartatott gyűl-
lésben: — 1.) Minden katona osztályok-
ban Szenátorok, vagy Status Tanátsosok,
rendkívül való Commissariusi rangal kül-
dettessenek, a' kik a' Conscriptusokat ki-
állítsák, a' hadi népnek köntösére, fel-
fegyverkeztetésére, és kikészítésére ügyel-
jenek, a' várakat eleséggel meg töltsék,
az ármáda szolgálatjára szükséges lovakat
vegyenek, és a' nemzeti gárdistákat a' mi
végzésünk szerint organizálják.

2.) Azok a' mi rendkívül való Com-
missariusaink, a' kik az ellenség által
szorongatott tartományokba küldettettek,
egész masszában állítsák ki a' fegyveri-
solásra alkalmas férfiakat, az ellenség-
nek előre való menetelét akadályoztassák,
és minden osztályoknak különös fekvések-
ről 's állapotjokról tudósítsák a' fő kör-
mányszéket.

3.) Minden rendkívül való Commis-
sariusaink meghatalmaztatnak azoknak a'
politizai intézeteknek rendelkezésre, mellyek
a' közönséges hátorságnak fenntartására
szükségesek.

4.) Meghatalmaztatnak azoknak külö-
nös törvénybe való idéztetésekre, a' kik
az ellenséggel egyetértenek, 's azoknak
szándékjokat akár titkon akár nyilván elő-
menetelesítik.

5.) Ezek a' rendkívül való Commis-
sariusok kötelesek lesznek a' mi ministe-
reinkel levelezni s. a. t.

Azokat a' rendkívül való Commissa-
riusokat, a' kik e' végre Napoleon Csá-
szártól kinevezették, azokat a' katona osz-
tályokat, a' mellyekbe küldettek, és azo-
kat az Auditorokat, vagy inkább számtar-
tókat, a' kik ő melléjük adattak, a' jövő
posta napon meg fogjuk nevezni.

I R Ó D E Á K.

Szüksége volna valakinek egy jó ter-
mészetű, tanult, nem kevély, született Ma-
gyar Íródeákra, a' ki az anyanyelvét töké-
letesen, a' Német nyelvet pedig jól érti,
's egyszersmind szorgalmatos, józan, és
életre termett ember. Ha a' Gazdaságban
valamennyire járatos, annál jobb. — A'
kinek ezen állapotra kedve volna: jelen-
tse magát, vagy személyesen, vagy levele
által (franco) Bétsben, a' Nemzeti-Gaz-
da-Hivatalnál, am Salzgrics, No. 193.

Jan. 8-ik napján adtak 100 Forint Conventziós pénzért 183 1/2 forintot Váltó-
trédulában

D. D. S.